

Czas porzucić schematy

– zmieniamy podejście do bezpieczeństwa pracy na budowie

Porozumienie
dla Bezpieczeństwa
w Budownictwie

Polska branża budowlana znajduje się w przełomowym momencie. Stoimy w przededniu realizacji strategicznych inwestycji infrastrukturalnych i przemysłowych – zarówno publicznych, jak i prywatnych. To dobry moment, by odejść od schematów, które latami prowadziły do przeciążania kierownika budowy odpowiedzialnością za bezpieczeństwo osób realizujących roboty budowlane. Takie oczekiwanie jest niewspółmierne do jego możliwości i realnego wpływu. Należy wypracować podejście systemowe, w którym każdy z uczestników procesu budowlanego – od projektanta, kierownika budowy, inspektora nadzoru inwestorskiego po inwestora – przyjmie odpowiedzialność proporcjonalną do roli, jaką rzeczywiście odgrywa w procesie. Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie postuluje zmiany legislacyjne i organizacyjne, które mają przywrócić równowagę w procesie inwestycyjnym. Wśród wielu zgłaszanych potrzeb zmian znalazły się m.in. poniższe działania.

Zrównoważenie odpowiedzialności

Postulat ograniczenia nadmiernej odpowiedzialności kierownika budowy i kierowników robót za bezpieczeństwo. Konieczność przyjęcia i realizacji przez inwestora obowiązków opisanych w Planie Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia.

Obowiązek powoływania przez inwestora koordynatora ds. BHP

Zarówno w fazie projektowania, jak i realizacji, inwestor musi mieć obowiązek wyznaczenia kompetentnej osoby (koordynatora), która będzie odpowiedzialna za systemowe zarządzanie bezpieczeństwem. To zmiana zgodna z wytycznymi zawartymi w Dyrektywie Rady 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. ustanawiającej minimalne wymagania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych placach budowy (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG).

Rozszerzenie odpowiedzialności inwestora i projektanta

Inwestorzy oraz pracujący na ich rzecz projektanci mają decydujący wpływ na ustalenie budżetu, wybór rozwiązań technicznych, określenie harmonogramów i wielu innych elementów, które z kolei mają wpływ na bezpieczeństwo na placach budów. Planowanie bezpieczeństwa już na etapie realizacji robót może w istotny sposób ograniczyć możliwości zastosowania nowoczesnych rozwiązań, które zapewniają bezpieczeństwo.

Odpowiedzialność inwestorów musi być jasno zdefiniowana, realna, a dodatkowo egzekwowana przez organy nadzoru.

Uregulowanie odpowiedzialności inwestora zastępczego i inspektora nadzoru

Wszyscy zgadzają się z tym, że inwestor nie musi być specjalistą z branży budowlanej. Dlatego zatrudnia osoby, które mają odpowiednie kwalifikacje – uprawnienia budowlane. Tacy fachowcy w imieniu inwestora prowadzą nadzór nad realizacją inwestycji i w związku z tym powinni mieć obowiązki i odpowiedzialność na równi z innymi uczestnikami tego procesu. Zmiana podejścia do odpowiedzialności i bezpieczeństwa to nie tylko potrzeba, ale także szansa rozwojowa. Jasne podejście do tworzenia stabilnych i przewidywalnych warunków pracy niesie wiele korzyści:

- sprzyja rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw, które dziś często nie są konkurencyjne ze względu na wysokie koszty bezpiecznego działania;
- umożliwia wzrost kultury bezpieczeństwa w całej branży nie przez narzucanie czysto formalnych wymogów, ale przez świadomą współodpowiedzialność uczestników inwestycji;
- nie promuje działań opartych wyłącznie na minimalizacji kosztów, ale wzmacnia profesjonalizm.

W tym kontekście nie można pominąć jednej z kluczowych ról państwa jako inwestora. Realizacja projektów publicznych – od dróg po infrastrukturę strategiczną – oznacza, że to właśnie administracja państwowa kształtuje standardy rynkowe. U progu wielkich inwestycji, w których inwestorem jest państwo polskie, korzystające z funduszy Krajowego Planu Odbudowy, nie możemy już dłużej zakładać, że dotychczasowe rozwiązania są wystarczające. Państwo, jako inwestor publiczny, powinno stać się motorem zmian i dobrych praktyk, pokazując podejście oparte na odpowiedzialności, partnerstwie i bezpieczeństwie pracy. Poza osiągnięciem równowagi w zakresie uprawnień i odpowiedzialności uczestników procesu budowlanego konieczna jest również zmiana filozofii funkcjonowania systemu zamówień publicznych. Kryteria dotyczące bezpieczeństwa pracy powinny być traktowane równorzędnie z ceną, terminem realizacji i jakością. Dbłość o bezpieczeństwo powinna być realnym elementem oceny ofert. Odpowiedzialność państwa nie kończy się na ogłoszeniu przetargu. Państwo powinno być wzorem w zakresie tworzenia bezpiecznego środowiska pracy, powoływania kompetentnych koordynatorów, egzekwowania zasad BHP oraz rozsądnego planowania harmonogramów i budżetów. Takie działania są wyrazem troski o ludzi – pracowników fizycznych, inżynierów czy techników, którzy pracują na sukces tych inwestycji.

Urszula Gawrysiak, dyrektor PBB